

ПОВОДОМ ЧЛАНКА БЛАЖА С. ЈАНКОВИЋА „ДРУШИЋКА РЕЗОЛУЦИЈА“ У ИСТОРИЈСКИМ ЗАПИСИМА 1987/2–3

Ауторов приступ и оцена „Друшићке резолуције“ иду ка некритичном минимизирању овог колективног издајничког чина. Он му одриче било какве штетне последице које квалификује „као правне последице које нису наступиле по народноослободилачком покрету“. Јанковић о овом акту издајства говори као о легитимном правном акту који није произвео „правне последице“. Издајство свагда и свугде производило је трагичне последице и односило невинне жртве, које Јанковић види на погрешној страни. Јанковићеве „невине жртве“ имају и своје егзекуторе, односно наредбодавце егзекуција, међу које, уобраја мог пок. оца Мила Митра Јовићевића (преминуо 19. XII 1977. године), грубо и клеветнички оптужујући га да је наредио ликвидацију „невиног“ попа Вујовића, али не само њега.

Као један од разлога који су га навели да пише о „Друшићкој резолуцији“ Јанковић истиче „нетачну квалификацију о ликвидацији попа Петра Вујовића у извештају Мила Јовићевића од 14. фебруара 1942. године, у којем стоји: 'слуга свих противнародних режима у Југославији, петоколонаш који је у заједници са учитељем Марком Краљевићем саставио познату резолуцију којом се моле италијанске власти да интернирају породице, пале куће и пљачкају имовину партизана“.

„Нетачна квалификација о ликвидацији“ као мисаона конструкција ваљда би требало да сугерира како је поп Вујовић прво ликвидиран па осуђен. А свему томе је крив Мило Јовићевић. Тиме се истовремено и зачуђујуће вешто инсинуира самовоља и самовлашће у партизанском руководству тога краја, где су појединци наводно могли напречац да одлуче о нечијем животу и смрти.

О кривници попа Петра Вујовића одлучивао је револуционарни војни суд Ловћенског НОП одреда, чији је председник био Мило Јовићевић. У легитимно спроведеном поступку, са записничком верификацијом тона

поступка одлучено је о поповој виности и казни. Укупан материјал о томе прослеђен је штабу Ловћенског НОП одреда, који је све то потврдио. Таква пресуда представља револуционарну и друштвену истину која се може побијати само у легитимно утврђеном поступку. Ово обезбеђује неки поредак ствари и у рату и у миру, и право на правну истину и живима и мртвима. *Res iudicata* је да је поп издао. То је за мене непобијена истина, а морала је бити и за Јанковића. Само што је Јанковић са својом пробуђеном савешћу и својим „доказима“ о поповој невиности закаснио 40 година. Човек који за себе каже да је у току свега што се говори на партијским састанцима у оно време, који је присуствовао истрази поводом откривања и потписивања ове резолуције, морао је знати на кога се сумња као на њеног идејног творца. Зато је требало, ако је хтео да одбрани истину, пред револуционарним судом да сведочи и доказује попову невиност. Али није. Је ли ондашњи водник, а данашњи генерал, био на сигурном одстојању, дозволите ми да сумњам да јесте. Одијум поповог издајства могао се незгодно пренети на његове бранитеље ако нису имали бољих аргумената од ових које данас Јанковић презентира. Зато би било разумније да, уместо што га уводи у историју, попа препусти заборава, јер му је револуција изрекла свој суд. За историју није важно коме је жив поп служио, партизанима или окупатору, или и једнима и другима. Но, мртав је дакако послужио Јанковићу да искриви чињенице из прошлости и употреби их у неисторијске сврхе.

Морално аболирајући потписнике „Друшићке резолуције“, прво из разлога што „није произвела правне последице“, а потом из разлога што су је потписали у заблуди сељани заведени од друшићких чланова КПЈ (међу које, успут буди речено, спада и Јанковић), он кривицу пребацује на комунисте. А истовремено наводи (што је за чуђење у његовом тенденцијоно селективном приступу навођења догађаја) да су Окружни комитет КПЈ за Цетиње и штаб Ловћенског НОП одреда, увиђајући тежину тог издајничког чина, тражили да се **пронађу** аутори „Друшићке резолуције“ и **најстроже** казне (стр. 88). Партизанско и комунистичко руководство овог краја очито није имало много слуха за стратегију преживљавања по цену издајства за коју су се определили потписници ове резолуције.

Изврнутом логицом аутора чин издајства постаје безазлени чин заблуде, а партизанско кажњавање издајника чин тешке репресије на коме се врши идеолошка и борбена диференцијација становништва и то у корист италијанског окупатора.

Прва последица те такозване партизанске репресије над попом Вујовићем је прелазак на страну окупатора „честитих патриота“. Генерал обрће вредности, расветљава и помрачује, пише и брише историју, уверен да себе оставља историји и да за собом оставља траг који је пропустио да остави у револуцији. Он се као партизански Робин Худ појављује

да види иде ли све по правди, да спаси невинне Друшићане од терора руководства Ловћенског НОП одреда, и опет се пресели на неку другу територију, ваљда да би у миру записивао за историју „и будућа нека поколења“.

Партизанска репресија, по Јанковићу, била је још једна од невоља са којима се суочавало становништво овог краја у току 1941/42. године. Њен одијум уливао је страх становништву, правио лом у људима и утицао на њихово борбено опредељење. Зазор становништва тога краја од партизана био је исти као и од окупатора. Ова генералова теза неодољиво асоцира на оне којима се морално, политички и борбено дисквалификује партизански покрет, правдају издајства, сарадња и налажење *modus vivendi* са окупатором. Познато је чијој идеологији овакве поставке изворно припадају. И нема бољег аргумента за њихове заступнике него кад им се прикључи генерал и учесник народноослободилачког рата.

Аутор даје посебан осврт на морални лик попа Петра Вујовића, коме приписује особине које га препоручују као хероја а не као издајника. Ову еуфоричност поповим „свијетлим ликом“ Јанковић поткрепљује тврдњама рекла—казала, које назива чињеницама. Већина његових чињеница и тврдњи по својој чињеничној веродостојности је у бестежинском стању.

У контексту, а ваљда као антипод, ламентирања под поповим „свијетлим ликом“ и његовом приврженошћу партизанском покрету, аутор понешто, али клеветнички, записује и о Милу М. Јовићевићу. Игнорантски прећуткујући револуционарну војну функцију Мила Јовићевића, идентификујући га као „оног одозго“. (У то време Мило Јовићевић је био заменик команданта Ловћенског НОП одреда.) Тако га мистификујући, тешко а неаргументовано, оптужује га као наредбодавца ликвидације невиних људи („по налогу Мила М. Јовићевића стрељан је Марко Лопичић због наводне сарадње с окупатором“). Јанковић од издајника прави невинне жртве, а од партизанског команданта немилосрдног и нехуманог наредбодавца њихове ликвидације. Својом историјском светилком Јанковић осветљава јазбине своје нетрпељивости и неутољене амбиције. Да је искрена, и у функцији истине а не у функцији блаћења људи, била би дирљива Јанковићева упорност у сакупљању послератних доказа попове невинности. Јер што је поп више невин то је партизанско руководство више криво. Тако се он бави и криминалистичким експертизама, а користи и изјаве неких угледника чијим генералијама треба још понешто додати. Милутин Пејановић, чију изјаву цитира, био је члан револуционарног војног суда који је изрекао смртну казну попу Петру Вујовићу и гласао је за ту казну. Бранко Кркељић, осим што је публициста, пре свега бар за овај случај, брат је попадије Вујовић. Толико о непристрасности оних који изјаве дају и оних којима су изјаве дате.

Што се тиче изјаве Мићана Петричевића, остављам његовој савести и његовом дугу према истини, да одлучи да ли ће јавно изнети оно што

је рекао демантујући Блажа С. Јанковића у извињењу упућеном члану моје породице.

И на крају, као круцијални доказ, Јанковић наводи „признање“ Мила Јовићевића („тек сад видим да смо **убили** невина човјека“), које му је наводно Мило дао после рата, а у четири ока (Sic!). Морам признати да бих и ја Јанковићу штошта рекла у четири ока . . .

Мило Јовићевић је до краја живота остао уверен у кривицу и издајничко понашање попа Петра Вујовића и у исправност одлуке о његовој казни. У вези са тим упутио је ЦК СК Црне Горе писмо од 25. III 1974. године, поводом захтева попадије Вујовић за доделу породичне пензије, и недвосмислено рекао шта мисли и о попу и о Блажу С. Јанковићу (фотокопија приложена Редакцији).

Босиљка Јовићевић